

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.X.10.177/2020/9.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke

Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

A felperes: felperes

cím1

A felperes képviselője:

Dr. Szajki Zoltán ügyvéd /Szajki Ügyvédi Iroda/

cím2

Az alperes: alperes

cím3

Az alperes képviselője:

Dr. Vargha Balázs ügyvéd /Dr. Vargha Balázs Ügyvédi Iroda/

cím4

A per tárgya: munkaviszony megszüntetés jogellenessége és jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.287/2015/52.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Pécsi Ítéltábla Mf.I.30.012/2020/13.

Rendelkező rész

A Kúria a Pécsi Ítéltábla Mf.I.30.012/2020/13. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek – 15 nap alatt – 300.000 (háromszázezer) forint és 81.000 (nyolcvanegyezer) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 3.103.000 (hárommillió-százháromezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 1988. november 1-től állt határozatlan idejű munkaviszonyban az alperes jogelődjével, a jogelőd nevetel. Munkaköre a munkaviszonya megszüntetésekor ügyvezető főkönyvelő volt.

[2] A jogelőd neve tagja volt a Szövetkezeti Hitelintézetek integrációjának. A alperes az integráció központi bankja.

[3] A tisztességtelen banki magatartáshoz kapcsolódóan a takarékszövetkezeteknek 2015. évre céltartalékképzést kellett végezni, melyet a alperesnek meg kellett küldeni. A jogelőd nevenél a céltartalékképzést személy neve1 fiókvezető és aktív üzletágvezető, valamint egy munkatársa végezték. A alperes a céltartalékképzés egységes szemléletének kidolgozása értelmében módszertani útmutatót készített, amelyet a takarékszövetkezetekkel körlevél formájában közölt. Ezt a körlevelet a felperes bizonyítottan nem kapta meg, személy neve1 a céltartalékképzést a módszertani útmutatónak megfelelően végezte el, amelynek eredményéről tájékoztatta a felperest. A számításokat tartalmazó excell táblázatot azonban részére nem küldte meg.

[4] A jogelőd neve ... törzsrészcvényeket vásárolt a cég neve1 Zrt-én keresztül, és bár a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény (Szhitv.) rendelkezései alapján 2014. szeptember 30-tól azt transzferálni kellett volna a alperes Zrt-nél vezetett értékpapír számlára, ezt a jogelőd neve nem tette meg. Emiatt az igazgatóság személy neve2 ügyvezetőt és a felperest mint ügyvezető főkönyvelőt írásbeli figyelmeztetésben részesítette 2015. április 22-én.

[5] Ezt követően személy neve2 és a felperes vezetői megbízását a alperes igazgatósága megszüntette, egyidejűleg más vezető tisztségviselőket nevezett ki.

[6] A alperes 2015. május 11-én kelt intézkedésével utasította a jogelőd neve igazgatóságát, hogy személy neve2 és a felperes vezető tisztségviselői jogviszonyát a Takarékszövetkezet igazgatósága szabályszerű határozatának meghozatalára lehetőséget adó legrövidebb határidőn belül szüntesse meg. Megállapították, hogy a Takarékszövetkezet az Szhitv. 1. § (1) bekezdés i) pontjában meghatározott válsághelyzetben van, a szövetkezeti hitelintézet pedig az utasításnak köteles eleget tenni.

[7] Az alperes jogelődjé mindkét munkavállalónak felajánlotta a közös megegyezéses megszüntetés lehetőségét, amelyet személy neve2 elfogadott, a felperes azonban nem.

[8] Ezt követően a jogelőd neve megbízta a cég neve2 Bt-t célvizsgálatok végzésével a cég neve3 Zrt-nél tartott ... részvényekkel kapcsolatos gazdasági eseményeket illetően. Ennek célja lényegében a felperes felelősségének tisztázása, és a munkaviszony megszüntetés anyagi következményeinek feltárása volt.

[9] A jogelőd neve 2015. augusztus 27-én azonnali hatályú felmondással szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Ennek indokolása szerint a alperes szám alatt hitelintézeti körlevelet küldött a szövetkezeti hitelintézetek vezetői részére annak érdekében, hogy a szükséges céltartalékképzést megalapozó számításokat a szövetkezeti hitelintézetek egységes szemlélettel és optimális pontossággal végezhessek el. A munkáltatónak a 2015. augusztus 23-án kelt vizsgálati jelentés alapján tudomására jutott, hogy a céltartalék-kalkuláció nem felelt meg a bank által támasztott követelményeknek, a munkavállaló felelősségi körébe tartozó becslési hiba miatt az éves beszámoló nem ad valós és megbízható képet a munkáltató

pénzügyi helyzetéről és tevékenységének eredményéről. A fentieket súlyosbítja, hogy a munkavállaló mint ügyvezető főkönyvelő felelőssége és kötelessége lett volna, hogy az éves beszámoló során alkalmazott becslések helyességéről meggyőződjön, ez azonban nem történt meg. Ennek következtében a munkáltató éves beszámolója nem mutat valós képet, a mulasztások és hibák pedig a munkakör bizalmi és fokozott felelősséggel járó jellegére tekintettel lényeges kötelezettség szándékos vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben történő megszegéseként értékelendők.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[10] A felperes pontosított keresetében 31.029.650 forint megfizetését kérte, melyből a munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményeként 6 havi végkielégítés címén 6.751.800 forintot igényelt, a munkaszerződés pontja alapján 12 havi távolléti díjat, összesen 13.503.600 forintot, és elmaradt jövedelem mint kártérítés címén 10.211.600 forintot kért. 2015. augusztusi törthavi munkabérét 562.650 forint összegben határozta meg.

[11] A felperes álláspontja szerint nem tartozott munkaköri kötelezettségei közé a céltartalék képzés, a hivatkozott körlevelet pedig nem kapta meg. A munkáltató intézkedése nem felel meg a világosság követelményének, továbbá álláspontja szerint sérült a munkáltatót terhelő együttműködési kötelezettség, valamint az alperes joggal való visszaélést valósított meg.

[12] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

[13] A Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.287/2015/52. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek elmaradt munkabér címén 562.650 forintot és ennek kamatát, valamint végkielégítésként 6.751.800 forintot, elmaradt jövedelem címén pedig 9.086.300 forintot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint kiemelt jelentősége volt annak, hogy a céltartalékbecslést nem a felperes készítette el, továbbá ezt nem tartalmazza a jogviszony megszüntetés indokolása. A megfogalmazás is úgy értelmezhető, hogy a Takarékszövetkezet céltartalék-kalkulációja nem volt megfelelő, ugyanakkor nem fejti ki bővebben, hogy a felperes felelőssége miben áll. Ebből következően a bíróság álláspontja szerint az azonnali hatályú felmondás az ellenőrzési kötelezettség elmulasztásán kívül nem tartalmaz a felperes által megvalósított egyéb kötelezettségszegést. Nem világos az indoklás alapján, hogy a céltartalék-kalkuláció pontatlansága miatt az ellenőrzési kötelezettség elmulasztásán túlmenően milyen szerepe volt a felperesnek, amely kötelezettségszegésként értékelhető.

[15] Az azonnali hatályú felmondásban hivatkozott jelentés megismerésére a felperesnek nem volt módja, meghallgatása előtt nem lehetett tisztában azzal, hogy a munkáltató melyik témakörben tekinti hangsúlyosnak a jelentésben megállapított felelősséget.

[16] A számú körlevélben előírt kalkuláció kapcsán a bíróság kiemelte, hogy a felperes azok elkészítésében nem vett részt, így ezen indok nem lehet a jogviszony megszüntetés oka.

[17] A felperes következetesen állította, hogy a számú körlevelet nem kapta meg, ez pedig valószínűsíthető tanúl tanúvallomásaival.

[18] Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperes utasította személy nevével a korábbi kalkulációban szereplő összegnek megfelelően a céltartalék módosítására, amivel az volt a célja, hogy a Takarékszövetkezet kedvezőtlen pénzügyi helyzetét palástolja, a helytelen gazdasági döntések eredményét leplezze. Ezen állítások azonban nem képezték az azonnali hatályú felmondás indokát. A felperes hivatkozott arra, hogy a felmondás alapján nem egyértelmű, melyik beszámoló pontatlanságáért áll fenn a felelőssége. 2015. májusában ugyanis az ügyvezető főkönyvelői tisztségétől megfosztották, a 2015. évi átalakuláshoz kapcsolódó mérlegbeszámoló pontossága pedig már nem az ő felelősségi körébe tartozott.

[19] A szakértő arra a következtetésre jutott, hogy a hibás céltartalékképzés jelentős hatással volt a Takarékszövetkezet 2014. évi mérleg szerinti eredményére, amit 24,73 %-os mértékben változtatott, illetve jelentősen kihatott a saját tőkére, amit 3,75 %-os mértékben torzított.

[20] A felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a 2014. évi beszámoló kapcsán a felelősségét érintő lényeges kérdés volt az, miszerint a alperes igazgatósága a jogelőd neve 2014. évi számviteli beszámolóját az számú határozatával jóváhagyta, továbbá lényeges, hogy a 2014. évi beszámolót könyvvizsgáló ellenőrizte.

[21] A könyvvizsgáló célja annak tisztázása volt, hogy az éves beszámoló megbízható és valós képet ad-e a Takarékszövetkezet vagyoni és pénzügyi helyzetéről. Nem merült fel adat arra, hogy a 2014. évi beszámolóról készült könyvvizsgálat olyan eltérést tárt volna fel, amely alapján megállapítható lenne a megbízhatósági és a valós kép sérelme.

[22] A bíróság álláspontja szerint külön kell választani annak a kérdéskörét, hogy a képzett céltartalék a alperes számú körlevelének nem felelt meg. Ebben a körben a munkáltató intézkedésében nem rótt a felperes terhére kötelezettségszegést, és külön kezelendő azon kérdés is, hogy a képzett céltartalék a tényszámokhoz képest alulkalkulált volt. A bíróság álláspontja szerint arra lehet következtetni a bizonyítékokból, hogy a munkáltató által megrendelt célvizsgálat a felperes munkaviszonya megszüntetéséhez keresett indokot. Ezzel pedig a munkáltató megsértette az Mt. 6. § (2) bekezdésében foglalt jóhiszemű és tisztességes eljárás elvét, továbbá megvalósította a joggal való visszaélést. Formailag jogszerű volt ugyan a célvizsgálat elkészítése, ugyanakkor céljával ellentételes volt, ami az Mt. 7. §-ába ütközött. Az elsőfokú bíróság az Mt. 82. §-át hívta fel az elszámolás körében.

[23] A felek fellebbezése folytán eljáró Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.028/2018/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a 9.086.300 forint összegű marasztalást 4.503.600 forintra leszállította. Az alperes eljárási illeték fizetési kötelezettségének mértékét 709.000 forintban határozta meg, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybehagyta.

[24] A tényállást pontosította és kiegészítette rögzítve, hogy a felperes munkaszerződés módosítása 2013. április 15-ei hatállyal az ügyvezető főkönyvelői munkakörben való foglalkoztatásához volt szükséges. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az igazgatósági tagság megszűnése úgynevezett belső tag jogállásának megszűnését jelentette, ezáltal a vezető jogállású munkaköre szükségképpen megszűnt. Felperes munkaviszonyára vonatkozó szabályt az Szhitv. annyiban tartalmaz, hogy a alperes a vezető tisztségviselő megbízatását megszüntethette, ezért a felperes az Mt. 208. § (1) bekezdés szerinti vezető állású munkavállalónak ezt követően már nem volt tekinthető. Ennek okán a felperes vezető állású munkaköre ellátása során ügyvezető főkönyvelőként végzett tevékenységével összefüggésben felhozott, világosan megfogalmazott indokok a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetésének alapjául szolgáló kötelezettségszegésként nem szolgálhattak.

[25] A peres felek felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Mfv.I.10.186/2019/9. számú részítéletében a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.028/2018/11. számú ítéletét a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érintette, egyebekben hatályon kívül helyezte, és ugyanezt a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[26] Kifejtette, hogy az nem vitás, miszerint a jogviszony megszüntetés időpontjában a felperes vezetői megbízása megszűnt, de jogviszonya az azonnali hatályú felmondás kiadásáig fennállt. Egyetértett az alperesnek azon jogi érvelésével, miszerint a jogviszony fennállása alatt a szubjektív határidő betartásával a munkáltatónak lehetősége volt a felperes terhére rótt magatartás értékelésére, e körben nincs jelentősége annak, hogy a munkakör időközben megváltozott.

[27] A megismételt eljárásban a másodfokú bíróságnak a felek fellebbezésében foglaltaknak megfelelően kell állást foglalnia, így vizsgálnia kell az azonnali hatályú felmondás okszerűségét, valóságát, illetve az együttműködési kötelezettség megsértését, valamint a joggal való visszaélés esetleges megvalósulását.

[28] A megismételt eljárásban a Pécsi Ítéltábla Mf.I.30.012/2020/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a jogellenes azonnali hatályú felmondás jogkövetkezményei iránti keresetet teljes egészében elutasította. Kötelezte a felperest perköltség és illeték viselésére.

[29] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy a felperes 2013. április 15-ei hatályú munkaszerződés módosítására az ügyvezető főkönyvelő munkakörben történő foglalkoztatása érdekében került sor. Ezen munkaköri leírás szerint munkakörébe tartozott a mérleg- és adóbevallás elkészítése, az adóelszámolások rendezése, a befizetési kötelezettségek teljesítése, a külső szervektől érkező számlák, fizetési értesítések ellenőrzése, havi és negyedéves felügyeleti mérleg és eredménykimutatás elkészítése, az éves beszámoló.

[30] A bíróság utalt a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. § (1) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakra. Hivatkozott a kialakult gyakorlatra, amely szerint az azonnali hatályú felmondásban az Mt. 78. § (1) bekezdés a) vagy b) pontjának felhívása a bíróságot nem köti, a jognyilatkozatot mindig a tartalma szerint kell elbírálni, és azt a bíróság minősíti (Kúria Mfv.I.10.334/2018/3.).

[31] A keresettel támadott azonnali hatályú felmondásban a munkáltató az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg, ez azonban nem köti a kereset vizsgálatakor a bíróságot.

[32] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tevő munkavállalói magatartás akkor lehet a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetésének jogoszerű indoka, ha amiatt nemcsak a másik fél véleménye szerint lehetetlen adott körülmények között a munkaviszony fenntartása, hanem a hivatkozott magatartás objektíve teszi folytathatatlanná a munkaviszonyt.

[33] A felperes vezető tisztsége és igazgatósági tagsága 2015. májusában megszűnt, ami egyidejűleg az ügynevezett belső tag jogállásának megszűnését is jelentette. Ezáltal vezető állású munkaköre is szükségképpen megszűnt. Ezért a felperes 2015. május 11-e után már nem minősült vezető állású munkavállalónak, továbbfoglalkoztatása nem ilyen munkakörben történt.

[34] Az alperes az azonnali hatályú felmondást két okra alapította. Az egyik, hogy a tisztességtelen banki magatartáshoz kapcsolódó kalkuláció, továbbá az egyes céltartalék képzésénél alkalmazott becslés nem felelt meg a követelményeknek, a másik pedig, hogy a becslési hiba miatt az éves beszámoló nem ad valós képet az alperes pénzügyi helyzetéről és tevékenységének eredményéről. E feladatok a felperes munkakörébe, felelősségi körébe tartoztak, és az indokolás szerint a munkakör bizalmi, és fokozott felelősséggel járó jellegére tekintettel e feladatok nem szakszerű, nem az alperes gazdasági érdekeinek megfelelő teljesítése alapozta meg az azonnali hatályú felmondással történő munkaviszony megszüntetést. Az indokként megjelölt felperesi magatartást a 2013. április 15-ei munkaszerződés módosítást követő munkaköri leírásból kiindulva kell vizsgálni.

[35] A felperes munkaköri leírása szerint feladatát képezte az éves beszámoló elkészítése, amely része a céltartalékra vonatkozó becslés is függetlenül attól, hogy annak kalkulációját nem maga a felperes, hanem beosztottja végezve vezető tisztségviselőként, a beosztottjai által ellátott tevékenységért is felelősség terhelve. Elvárható volt, hogy az éves beszámoló elkészítésekor – függetlenül attól, hogy kézhez vette-e a alperes e körben küldött körlevelét – a céltartalékképzést ellenőrzi, megvizsgálja, hogy azt milyen szakmai szempontok, milyen előírások, utasítások szerint kell elkészíteni. Az, hogy közvetlenül nem küldték meg számára a körlevelet, mindezen kötelezettsége szakma szabályai szerinti teljesítése alól nem mentesíti. Ugyanígy e kötelezettsége alól nem mentesíti az a tény sem, hogy a könyvvizsgáló az éves beszámolót átnézte és azt jóváhagyta.

[36] A munkaviszony tartós bizalmi viszony, amelyben a felperes által betöltött vezetői tisztséghez kapcsolódó munkakörben teljesítendő feladatok ellátása során a munkáltató jogos

gazdasági érdeke és a munkaviszony célja megköveteli a szakmai hibák nélküli munkavégzést.

[37] Jelen esetben a felmondás alapja – ahogy a Kúria is utalt a részítéletében rá – a felperes e két feladata elvégzésekor tanúsított vezetői magatartása folytán az alperesnél kialakult bizalomvesztés. Ennek okán azt kellett vizsgálni, hogy a felperesnek a munkaköri kötelezettsége körében tanúsított magatartása alkalmas volt-e a bizalomvesztésre, tehát alappal rendült-e meg a munkáltató belé vetett bizalma.

[38] Helyesen hivatkozott az alperes arra, hogy a 2014. évi beszámolóval kapcsolatos, feltárt hiányosságok – még ha azok nem is indokolják a 2 % eltérés miatt annak módosítását – alkalmasak arra, hogy a munkáltató bizalomvesztése folytán lehetetlenné váljon a munkaviszony fenntartása. A bizalomvesztést erősítette még az a tény is, hogy a felperes a 2015. augusztusi munkáltatói ajánlatot sem fogadta el.

[39] A felperes mint vezető tisztségviselő felmondásban megjelölt magatartása okkal vezethetett az alperesnél bizalomvesztéshez, amely a jogviszony fenntartását lehetetlenné tette, ezért az intézkedés jogszerű (Mt. 78. § (1) bekezdés b) pontja.).

[40] Alaptalan a felperesnek azon hivatkozása, hogy az alperes megsértette az Mt. 7. §-ában írt joggal való visszaélés tilalmát. E körben a másodfokú bíróság utalt az 5/2017. (IX. 28.) KMK vélemény 1. pontjában foglaltakra.

[41] A felperes már májusban tudatában volt annak, hogy megszűnt vezető tisztségviselői megbízása, emiatt igazgatósági tagsága is, már nem vezető állású munkavállaló. Ismert volt számára az igazgatóság utasítása is, mely szerint a munkaviszonya megszüntetése vagy más munkakör megjelölésével a munkaszerződése módosítása szükséges ahhoz, hogy az alperes jogszerűen tovább tudjon működni. Ennek ellenére a felperes más munkakör felajánlását nem fogadta el, amely az ő oldalán érinti az együttműködési kötelezettség megsértésének elvét.

A felperes felülvizsgálati kérelmet és az alperes ellenkérelme

[42] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalát kérte.

[43] Álláspontja szerint a jogerős ítélet tévesen alkalmazta az 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. § (1) bekezdését, valamint az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontját és 82. § (1)-(3) bekezdéseit.

[44] A jogerős határozatot hozó bíróság alapvetően helyesen állapította meg a tényállást, azonban abból nem megfelelő következtetést vont le, mivel a bizonyítékokat helytelenül mérlegelte.

[45] A jogerős határozat 2. oldal 1. bekezdésében megállapította, hogy az árfolyamvesztességet nehezen lehetett kalkulálni, a számításokat módosítani kellett. Ezen megállapítás iratellenes és ténymegállapítási hiba. Az alperes ügymenetében devizahitel nem volt, ilyen körülmények között téves az árfolyamvesztésre hivatkozás.

[46] A jogerős ítélet 6. oldal 4. bekezdése azt rögzíti, hogy a perben vizsgált becslés és az ahhoz kapcsolódó célhátralékképzési adatgyűjtés a felperes munkakörébe tartozott. Ezen megállapítás téves, személy nevel tanú mint aktív üzletágvezető volt felelős a vitás céltartalék teljeskörű dokumentációjának elkészítéséért, így a bíróság ezt a munkát tévesen utalta a felperes munkakörébe.

[47] A jogerős ítélet 7. oldal 3. bekezdése és 8. oldal 1. bekezdése rámutat arra, hogy a felperes esetében a munkáltatónál bizalomvesztés alakult ki. Ezáltal a másodfokú bíróság bevezet egy új fogalmat a jogerős ítéletbe bizalomvesztés megnevezéssel, és olyképpen ítélik, hogy ezen bizalomvesztés „mindent visz”, és megalapozza a felmondási okok „egyeseinek és részeinek” vizsgálata nélkül a felmondás jogszerűségét. Előbbiekből következően súlyos logikai ellentmondás, hogy a bizalomvesztést az is megalapozza, miszerint a felperes az alternatív munkakört nem fogadta el. Amennyiben olyan magatartást tanúsított, amely a munkáltató részéről bizalomvesztést eredményezett, úgy érthetetlen, hogy miért akarták volna a továbbiakban is foglalkoztatni.

[48] A bíróság a jogerős ítéletében jogszabályellenesen mérlegelt több tényállási elemet is.

[49] Az F/4. szám alatt csatolt 2015. január 13-án kelt számú hitelintézeti körlevél tartalmát a felperes bizonyítottan nem ismerte meg, teljesítését mégis számon kérik rajta.

[50] Az F/6. szám alatt csatolt 2015. január 22-én kelt számú körlevél utolsó bekezdéséből egyértelműen kitűnik, hogy a alperes maga végzi a kalkulációk tételes ellenőrzését. Tehát amennyiben hiba volt, az nem terhelhető a felperesre.

[51] Az F/7. szám alatti melléklet, a 2015. január 30-án kelt iktatószám1 iktatószámú levél, melynek utolsó bekezdéséből kitűnik, hogy központilag módosították azt a kalkulációt, amelyet nem a felperes készített, és amelyet az F/6. alatt melléklet szerint már a alperes felülvizsgált.

[52] Az F/8. számú, Budapesten 2015. május 5-én kelt iktatószám2 iktatószámú átirat az éves beszámolót előzetesen jóváhagyta. Megjegyzendő, hogy a 2013. évi CXXXV. törvény alapján a alperestől ilyen előzetes jóváhagyás nem jött volna létre, ha a céltartalék nem az F/7. számú melléklet szerint, a alperes által megállapított mértékben lett volna beállítva az éves beszámolóba.

[53] Az elsőfokú bíróság előtt tanú2 tanú úgy nyilatkozott, hogy az alperes felmondásának alapjául szolgáló vizsgálati jelentés elkészítése körében ő maga pénzügyi minősítéssel nem rendelkezett, könyvvizsgálói kamarai tag nem volt, ezért véleménye nem vehető figyelembe.

[54] Mindezen körülményeket együttesen értékelve téves következtetésre jutott a másodfokú bíróság. A jogerős ítélet egy új, bizalomvesztési fordulatot vezet be, és ezáltal figyelmen kívül hagyja a több évig tartó bizonyítás anyagát.

[55] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogellenes megszüntetéshez fűződő jogkövetkezmények számítását is sérelmezte, utalva az Mt. 82. § (3) bekezdésében rögzítettekre.

[56] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

[57] Utalt a Pp. 123. §-a alapján arra, hogy a felperes megállapítás iránti kérelme csak akkor fogadható el, ha teljesítést nem követelhet. A per eddigi szakaszában a felperes az alperessel szemben az Mt. 82. §-a alapján marasztalást igényelt, és ugyanezen paragrafus alapján kér jelen eljárásban kizárólag megállapítást, noha ezt sem a munkajogviszony jellege, sem egyéb ok nem indokolja. A felperes a Pp. 273. § (5) bekezdésében írtakra tekintettel felülvizsgálati kérelmét nem változtathatja meg.

[58] A Kúriának a nyilvánvalóan alaptalan és meg nem változtatható, tisztán megállapítás iránti felülvizsgálati kérelemre tekintettel a jogerős ítéletet hatályában fenn kell tartania, mivel olyan tényállás alapján kér megállapítást a felperes, amely alapján a jogviszony természeténél fogva teljesítés követelhető.

[59] A felperes felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy a jogerős határozatot hozó bíróság alapvetően tévesen alkalmazta a Pp. 206. § (1) bekezdését, ezen állítás azonban nem alapos.

[60] A kialakult bírói gyakorlat szerint a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére, vagyis a felülmérlegelésre. A másodfokú bíróság nem jutott nyilvánvalóan téves következtetésre, így mérlegelő tevékenysége a Pp. 206. § (1) bekezdését nem sértette.

[61] A másodfokú bíróság egyebekben okszerűen értékelte a felperes munkaköri leírását, és az alperes működésére vonatkozó egyéb okirati bizonyítékokat, valamint a felperes személyes előadását. Így a beszámolók tartalmáért a felperest terhelő felelősség körében az ítélet (33.) bekezdésében kifejtett álláspontja tényszerű, helyes, logikai hibáktól mentes.

[62] A másodfokú bíróság ítéletének [18.] és [35.] bekezdésében a bizalomvesztés kapcsán csak visszautalt a Kúria részítéletére, ugyanis annak [79.] bekezdése szerint „Az alperes pedig az azonnali hatályú felmondásban a kötelezettségszegés miatt bizalomvesztésre is hivatkozott”. A bizalomvesztés a feltárt jogsértéssel következett be, amikor kiderült, hogy az alperes jogelődjének 2014. évi beszámolója nem nyújt valós és megbízható képet a Takarékszövetkezet pénzügyi helyzetéről és tevékenységének eredményéről. Ezt a helyes, a Kúria által is rögzített megállapítást tette magáévá a másodfokú bíróság.

[63] személy neve1 poligráfos vizsgálattal alátámasztott vallomása hitelt érdemlően igazolja, miszerint a felperes kifejezetten utasította őt, hogy a kalkulálnál mintegy 20 %-kal alacsonyabb, 60 millió forintot el nem érő összegre hozza ki a céltartalékot. Éppen ezért megfelel a valóságnak, hogy a munkáltató 2014. évi mérlege nem adott valós és megbízható képet a munkáltató pénzügyi helyzetéről és tevékenységének eredményéről. Ekként helyes és okszerű a másodfokú bíróság azon következtetése, miszerint a felmondás indokolásában megjelölt okok valósak, és ez teljesen független attól, hogy felperes ismerte-e a számú körlevél tartalmát.

[64] A alperes számú körlevele értelmében tételesen vállalta ellenőrizni a hitelintézetek által végzett kalkulációt. Ez a körülmény azonban nem mentesíti a felperest a hivatkozott kötelezettségszegés alól. Ha a beszámoló nem ad valós és megbízható képet a jogalany pénzügyi helyzetéről és eredményéről, az olyan súlyos számviteli hiba, amiért az ügyvezető akkor is felel, ha a hibát könyvvizsgáló vagy felügyeleti szerv nem tárta fel.

[65] A alperes iktatószám1 számú körlevelének tartalmára a felperes az egész eljárás során mindvégig rosszhiszeműen hivatkozott, el akarta hitetni a bíróságokkal, hogy nem is a felperes határozta meg a céltartalék összegét, hanem a alperes. Önmagából a körlevél tartalmából kiderül, miszerint a devizahitelekre irányadó számítási módszer változása miatt történt a szövetkezeti hitelintézetek által kialakult céltartalékok alperes általi felülírása. Mivel az alperes jogelődje devizahiteleket nem folyósított, ezért személy neve1 által a felperes utasítására beküldött céltartalékban a alperes változást nem eszközölt, az maradt a felperes utasítása szerint alulkalkulált összegben. A alperes általi előzetes jóváhagyás nem változtat azon a tényen, ami a munkáltatói felmondás indoka volt, nevezetesen, hogy a céltartalék összege nem volt megfelelő és a beszámoló nem adott valós és megbízható képet a munkáltató pénzügyi helyzetéről.

[66] Peradat, hogy tanú2 okleveles könyvvizsgáló megállapításait a per során pénzügyi minősítéssel rendelkező igazságügyi könyvszakértőként személy neve3 alátámasztotta, ezért a felperes megítélésének nem lehet jelentősége adott perben.

[67] A felülvizsgálati kérelem 3. oldal 1. bekezdésében írt ténymegállapítás valóban hibás, hiszen, az alperes jogelődje devizahiteleket nem folyósított, így árfolyamvesztés a céltartalék meghatározása kapcsán nem lehetett. Ennek a megállapításnak azonban nincs olyan jelentősége, amely kihathatna a jogerős ítéletben megfogalmazott jogi következtetésekre, tehát a hiba jelentéktelen, felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat.

[68] Az a körülmény, hogy a bíróságok bizonyítékokat rekesztettek volna ki és ezt nem indokolták meg, ugyancsak alaptalan felülvizsgálati érvelés, e körben a felperes nem is hivatkozott a Pp. 221. §-a megsértésére.

[69] A másodfokú bíróság kellő alapossággal vizsgálta, hogy a munkáltató magatartásával megvalósította-e a joggal való visszaélést, és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy ez nem történt meg. Egyébként a felperes e tárgyában nem sérelmezte a bizonyítékok téves mérlegelését, a másodfokú bíróság által levont jogkövetkeztetést.

A Kúria döntése és jogi indokai

[70] A felülvizsgálati kérelem az alábbiakban szerint nem megalapozott.

[71] A felperes nem megállapítás iránti keresetet terjesztett elő (Pp. 123. §), igénye kiterjedt anyagi követelésekre is, így az alperes e körben előterjesztett érvelése alaptalan volt, a felülvizsgálati kérelmet érdemben kellett értékelni.

[72] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, figyelemmel a Pp. 272. § (2) bekezdésében foglaltakra is.

[73] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel. A jogerős ítélet több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén annak a törvényben előírt kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia, és ezek hiánytalan meglétét is a Kúria külön-külön vizsgálja (1/2016. (II. 15.) KP vélemény 3-6. pont).

[74] Ebből következően a Kúria kizárólag azon jogszabálysértésekre való hivatkozást vehette figyelembe, amelyek a fenti előírásoknak megfelelnek. Megsértett jogszabályhelyként a felperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 206. § (1) bekezdését jelölte meg, valamint az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontját, illetve a 82. § (1)-(3) bekezdéseit. Az Mt. 7. §-ára mint megsértett jogszabályhelyre nem hivatkozott, így a Kúriának ebben a körben volt módja vizsgálni.

[75] Jelen jogviszony megszüntetés körében a Kúria Mfv.I.10.186/2019/9. számú részítéletének [79.] bekezdésében már rögzítette, hogy „A jogszabályi előírások betartása mellett a munkáltató a munkavállaló korábbi munkakörében tanúsított magatartását, illetve az általa elkövetett kötelezettségszegését értékelheti, mivel a munkajogviszony tartós, bizalmi jogviszony. Az alperes pedig az azonnali hatályú felmondásban a kötelezettségszegés miatt bizalomvesztésre is hivatkozott”.

[76] A másodfokú bíróságnak ebből következően a megismételt eljárásban arról kellett döntenie, hogy a kötelezettségszegés miatti bizalomvesztés megvalósult-e a munkáltató részéről. Ebből következően az Mt. 78. § (1) bekezdés a) pontja szerint kellett a felperes terhére rótt magatartást értékelni, hiszen az Mt. 78. § (1) bekezdés b) pontja szerint

bizalomvesztést, vagyis a munkaviszony fenntarthatatlanná válását olyan magatartás alapozza meg, amely esetében nem állapítható meg konkrét kötelezettségszegés.

[77] Fentiek alapján jelen eljárásban is – a felülvizsgálati kérelem keretei között – azt kellett értékelni, hogy a felperes vezetőként elkövetett-e olyan kötelezettségszegéseket, amelyek indokolták a jogviszony azonnali hatályú felmondással történő megszüntetését (Mt. 78. § (1) bekezdés).

[78] A másodfokú bíróság ítéletében helyesen indult ki abból a tényből, hogy 2013. április 15-én megtörtént a felperes munkaszerződésének módosítása, amikor ügyvezető főkönyvelő munkakörbe helyezték, ezáltal vezető állású munkavállalóvá vált. Ekkor készült munkaköri leírása szerint feladatkörébe tartozott a mérleg és az adóbevallás elkészítése, az adóelszámolások rendezése, a befizetési kötelezettség teljesítése, külső szervektől érkező számlák ellenőrzése, havi és negyedéves felügyeleti mérleg és eredménykimutatás elkészítése, valamint éves beszámoló benyújtása. 2015. májusában szűnt meg a felperes vezető tisztsége és igazgatósági tagsága, munkaköre módosítása nélkül.

[79] A munkáltató azonnali hatályú felmondását arra alapította, hogy a céltartalék-kalkuláció nem felelt meg a bank által támasztott követelményeknek, a munkavállaló felelősségi körébe tartozó becslési hiba miatt az éves beszámoló nem adott valós és megbízható képet a munkáltató pénzügyi helyzetéről és tevékenységének eredményéről. Mindezt súlyosbította, hogy a felperes mint ügyvezető főkönyvelő felelőssége és kötelessége lett volna, hogy az éves beszámoló során alkalmazott becslések helyességéről meggyőződjön, ez azonban nem történt meg. Emiatt a munkáltató éves beszámolója nem mutat valós képet, a mulasztások és hibák pedig a munkakör bizalmi és fokozott felelősséggel járó jellegére tekintettel lényeges kötelezettség szándékos vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben történő megszegéseként értékelendők.

[80] A másodfokú bíróság részítéletében helytállóan fejtette ki, hogy a felperes munkaköri leírása szerint alapvető feladatát képezte az éves beszámoló elkészítése, amelynek része a céltartalékra vonatkozó becslés. Ez utóbbit valóban nem ő, hanem az alárendeltségébe tartozó személy nevel készítette el, akinek tevékenységéért a felperes felelősséggel tartozott. Ellenőriznie kellett volna a munkatárs feladatellátását egyrészt vezetőként, másrészt az éves beszámoló hitelességeért felelős személyként. Ezen kötelezettségét azonban a felperes elmulasztotta. A peradatok alapján ítéleti bizonyossággal lehetett megállapítani (Pp. 206. §), hogy az alperes 2014. évi mérlege nem adott valós képet a cég pénzügyi helyzetéről és tevékenységének eredményességéről.

[81] A felperes felelősségét mint pénzügyi vezetőjét nem csökkenti az, hogy a könyvvizsgáló vagy a felügyeleti szerv nem állapított meg súlyos számviteli hibát. A hivatkozott számú körlevél a munkavállalók előtt ismert volt. Nem támasztotta alá peradat, hogy a felperes a munkáltató mulasztása miatt nem ismerte meg annak tartalmát, noha ő kellő körülményekkel járt el. személy nevel tudott a körlevélről, feladatát is ennek megfelelően teljesítette.

[82] A másodfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a munkaviszony tartós, bizalmi jellege, valamint a felperes által betöltött kiemelkedő jelentőségű pozíció alapján

elvárható volt tőle a szakmai hibák nélküli, a munkáltató gazdasági érdekeit szem előtt tartó munkavégzés.

[83] Tévesen tartalmazta a másodfokú bíróság ítélete tényállási részében (2. oldal 1. bekezdés), hogy az árfolyamvesztést nehezen lehetett kalkulálni, a számításokat módosítani kellett. Az alperes jogelődje – az elsőfokú bíróság által helyesen rögzítettek szerint – devizahittel nem foglalkozott, így nem vitásan árfolyamvesztéséről nem is lehetett szó.

[84] Ugyanakkor alaptalanul állította a felperes – ugyanis a rendelkezésre álló adatokból arra nem vonható le következtetés –, hogy központilag módosították azt a kalkulációt, amit nem ő készített, és amit a alperes felülvizsgált. A iktatószám1 számú körlevélből kizárólag az volt ítéleti bizonyossággal megállapítható, hogy a devizahitelre vonatkozó számítási módszer változott, ezért a alperes általánosságban módosította a céltartalék mértékét. A felperes saját állítása szerint is azonban az alperes jogelődje devizahiteleket nem folyósított (felülvizsgálat 3. oldal 1. bekezdés). Ezért nem is módosították a megküldött céltartalék összegét az alperest illetően.

[85] Ugyancsak nem fogadható el a felperes azon hivatkozása, hogy az azonnali hatályú felmondás alapjául szolgáló vizsgálati jelentést olyan személy (tanú2) készítette, aki saját előadása szerint sem rendelkezett pénzügyi minősítéssel és nem volt könyvvizsgálói kamarai tag sem, így nem lehetett kompetens. Szakmai megállapításait a perben a pénzügyi minősítéssel rendelkező személy neve3 igazságügyi könyvszakértő alátámasztotta, ezért az abban foglaltakra alappal hivatkozott az alperes intézkedése jogszerűségének alátámasztásakor.

[86] Az alperes a munkakör bizalmi és fokozott felelősséggel járó jellegére tekintettel találta a felperes kötelezettségszegését olyannak, amely a jogviszony fenntartását lehetetlenné tette. Ez az alperesi érvelés megalapozott volt. Az pedig, hogy a felperesnek más, nem vezetői beosztást alacsonyabb bérezés mellett hosszú ideig fennálló jogviszonyára tekintettel a munkáltató mégis felajánlott, önmagában nem csökkentheti az elkövetett kötelezettségszegés súlyát. Ennek következményeit a munkakör felajánlás elfogadása hiányában mint utolsó munkakörben tanúsítottként a munkáltató jogszerűen vonta meg (Mt.78.§ (1) bekezdés a) pont).

[87] A felperes felülvizsgálati kérelmében az Mt. 82. §-ának megsértését is panaszolta. A jogviszony megszüntetés azonban jogszerű volt, így további anyagi igénye a munkavállalónak nem lehetett, ezért az e körben előadott felülvizsgálati érvelés nem képezte vizsgálat tárgyát.

[88] A fenti indokolásbeli módosítással a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

Záró rész

[89] A felülvizsgálati eljárásban pereszes felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdésén alapul.

[90] A személyes, illetve munkavállalói költségkedvezményben nem részesülő felperes köteles a felülvizsgálati eljárási illetéket megfizetni az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

[91] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[92] Ez ellen az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2021. április 7.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró,

Dr. Stark Marianna s.k. bíró